

41. GENEL KURULDA SOSYAL SİGORTALAR KURUMU (SSK)

Yusuf ALPER¹

En büyük sosyal sigortalar kuruluşumuz olan SSK ve diğer sosyal güvenlik müesseselerimiz, değişik vesilelerle sık sık kamuoyunun gündemine gelmekte ve yoğun tartışmaların odak noktası olmaktadır. 4.6.1986 tarih ve 3300 kanun gereği, üç yılda bir toplanması gereken SSK genel kurulu, 27-29 Haziran 1988 tarihlerinde toplanarak, 1985 yılından itibaren geçen üç yıllık süredeki kurum faaliyetlerini değerlendirmiştir. Yine aynı genel kurulda, 1988 yılını takip eden üç yıllık süredeki kurum çalışma programının da temel esasları belirlenmiştir. Genel kurul toplantısı, SSK ile ilgili tartışmaları tekrar gündeme getirmiş, kamuoyunda ilgili tarafların değişik konulardaki görüşlerini dile getirmesine vesile olmuştur.

SSK genel kurulu yalnızca bir DANIŞMA kurulu mahiyetindedir. Nitekim, genel kurulun faaliyetlerinin odak noktasını, tarafların görüşlerini bildirmesi ve istişari kararlar alması oluşturmaktadır. Bu bakımdan genel kurulun en önemli fonksiyonu, kurumun faaliyetleri ile ilgili tarafların görüşlerini bildirdiği ve alınacak kararları yönlendirebildiği demokratik bir platform olarak çalışmasıdır. Hükümet, işçi, işveren, üniversite ve pasif sigortalı temsilcilerinden teşekkül eden SSK genel kurulunda taraflar, gelecekle ilgili beklentilerini de dile getirme imkânı bulmaktadırlar.

Bu çalışmada, SSK'nın 41. Genel Kurul toplantısında taraflar ve Genel Kurul komisyonlarınca dile getirilen görüşler ana hatları ile özetlenmeye ve yakın gelecekte SSK'nın gündemini teşkil edecek konular belirlenmeye çalışılacaktır. Bu tesbitlerden hareketle 1990'lar Türkiyesinde, SSK ve genel olarak Türk sosyal güvenlik sistemi ile ilgili bazı değerlendirmeler yapılacaktır.

1 Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Öğretim Üyesi.

A. Genel Kurul Çalışma Raporu

SSK Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 41. genel kurula sunulan 1987 yılı çalışma raporu, kurumun faaliyetleri ile ilgili olarak aşağıdaki özet bilgileri ihtiva etmektedir:

- 41. 3 milyar TL. si sigorta tesisleri, 102 milyar TL. si ise sağlık tesisleri genel yönetim giderleri olmak üzere, 1987 yılı kurum personel giderleri ve işletme giderleri 143.3 milyar TL. ye ulaşmıştır.
- 1987 yılı toplam gelirleri 1986 yılına göre % 100 lük bir artışla 2 trilyon 28 milyar TL. ya ulaşmıştır. En önemli gelir kaynağını oluşturan primlerin tahsilatında ise 1986 yılına göre % 1 lik bir iyileşme görülmüş ve % 84.79 a yükselmiştir.
- Kurumun 1987 yılı giderleri, 943 milyar TL. si sosyal sigorta giderleri olmak üzere 1 trilyon 214 milyar TL. ye ulaşmıştır. 1987 yılı gelir-gider farkından ortaya çıkan 814.3 milyar TL. lik fazlalık matematik karşılıklara ilâve edilmiştir.
- Plasmanlar, 1986 yılına göre % 100.8 artarak 1 trilyon 52 milyar TL. ye ulaşmış, bu miktarın % 63.57 si milli bankalarda, % 15.36 sı tahvil olarak, kalanı ise bono, konut kredisi ve diğer şekillerde değerlendirilmiştir.
- Kurum, 506 Sayılı Kanun kapsamında bulunan 1.222.978 işyerinin 387.452 sinden bildirge almış olup, bildirge alma oranı % 32 olarak gerçekleşmiştir.
- SSK, 813.704 ü kamu, 2.065.221 i özel sektörde olmak üzere toplam 2.878.925 sigortalıyı kapsamına almıştır. Bu arada özel sektördeki sigortalı sayısı 1986 yılına göre % 3.3 artarken, kamu kesimindeki sigortalıların sayısının % 0.2 oranında azalması dikkat çekici bir gelişme olmuştur.
- İşkazaları ve meslek hastalıkları sigortası kolu için ortalama olarak % 2.5 oranında prim tahsil edildiği halde, bu sigorta kolunun kuruma maliyetinin % 093 olması dolayısı ile bir fazlalık ortaya çıkmıştır. Aynı şekilde hastalık ve analık sigorta kolları da 1986 yılına göre gelir fazlalığı vermiştir.
- Uzun vadeli yaşlılık, malullük ve ölüm sigortalarından aylık almakta olanların sayısı 1986 yılına göre % 9 artarken, bu sigorta kollarının harcamalarındaki artış % 68 olarak gerçekleşmiştir.
- Kurumun 1987 yılı prim alacakları, 85 milyar TL.si kamu, 142 milyar TL.si özel sektöre ait olmak üzere 228 milyar TL.ye ulaşmıştır.
- Kurum, prim alacakları dışında devletten 306.4 milyar TL.lik alacağa sahiptir. Bu miktarın 90 milyar TL. si hazine adına emekli dul ve yetimlere yapılan ödemeleri, 11 milyar TL.si KİT lerden prim alacakları dışındaki kamu alacaklarını, 61 milyar TL.si ise tahkim ve tecil alacaklarını oluşturmaktadır.

SSK, 1987 yılı yukarıda yorumsuz olarak verilen rakamlarla tamamlamıştır. Söz konusu değerler, özellikle mali açıdan kurumu devamlı olarak kamuoyunun gündeminde tutacak büyüklüktedir.

B. İşveren Kesiminin Görüşleri

Sosyal sigortalar genel kuruluna katılan işveren kesimi, SSK ve genel olarak sosyal güvenlik sistemi ile ilgili görüşlerini aşağıdaki ana başlıklar halinde ifade etmiştir.

- Anayasamızdaki "sosyal güvenlik devlet görevidir" hükmüne uygun olarak devlet, sosyal sigortaların finansmanına iştirak etmelidir. Dünyanın en pahalı çalışan sigorta sistemlerinden birine sahip olan ülkemizde prim oranlarının yüksekliği yanında devlet her çıkardığı kanunla işverenlere yeni yükler de getirmektedir. Devletin kendi üzerindeki yükü işverenlere aktarması, ülkenin istihdam politikasına ters düşmektedir. Bugünkü gelişme seviyesi, devletin sosyal güvenliğin finansmanına daha fazla katılmasına imkân verecek seviyededir.
- OECD ülkeleri birlikte değerlendirildiği zaman, SSK prim oranları itibariyle yüksek primlerle çalışmaktadır. Ülkemizde devlet katkısı olmadığı için prim yükü ağırlıklı olarak işveren üzerinde yoğunlaşmaktadır.
- 1988 yılı kalkınma programında belirtilen prensipler doğrultusunda Kurum, özel emeklilik sigortalarının hayat sigortaları uygulamalarına benzer bir organizasyona gitmeli, fonlarını onlar gibi verimli alanlarda kullanmalıdır. Bir anlamda "esnek sigorta" uygulamasına geçilmelidir.
- Önemli miktarlara varan sosyal güvenlik fonları rasyonel şekilde kullanılmalıdır. Şu anda sosyal güvenlik fonlarının kârlılık oranı son derece düşüktür. Kurum, bir yandan fon birikimini yükseltecek, emeklilik yaşı gibi faktörleri düzeltirken, diğer yandan da Kurumun mali dengesini bozmayacak ilkelerle ve kârlılık oranları ile fonlarını değerlendirme yollarını aramalıdır.
- Kurumun prim alacakları ile ilgili açıklamalar yapılırken kamuoyuna gerçek durumu yansıtan bilgiler verilmeli, devlet kesiminden kaynaklanan alacakların özel sektör alacağı gibi değerlendirilmesinden vazgeçilmelidir.
- Kurumun tabi olduğu 506 sayılı kanunun aksayan yönleri en kısa zamanda düzeltilmelidir. Bu çerçevede işverenlerin de ödenen fazla primleri geri isteme hakkı, beş günden fazla süren hastalık halinde ilk iki günlük ödemenin Kurumca yapılması ve sağlık raporlarının Kurum hastanelerinde verilmesi gibi düzenlemeler teklif edilmiştir.

İşveren kesiminin görüşleri, daha önce değişik vesilelerle belirtilen görüşler çerçevesinde kalmış, prim yükünün ağırlıklı olarak işverenler üzerinde olduğu, bugünkü gelişme seviyesinde devletin sosyal güvenliğin finansmanına sigor-

talı ve işverenlerin yükünü azaltmak üzere mutlaka katılması gerektiği noktasında yoğunlaşmıştır.

C. İşçi Kesiminin Görüşleri

SSK genel kurulunda işçi kesiminin görüşleri aşağıdaki esaslar dahilinde dile getirilmiştir:

- Henüz çok genç sayılabilecek bir geçmişe sahip olan SSK, 41. genel kurula kadar geçen dönemde 27 ayrı kanuni düzenleme ile faaliyet alanı ve yapısı değiştirilen ihtiyar bir kurum haline getirilmiştir.
- Üç yılda bir toplanan SSK genel kurulunu bugünkü yapı ve görüntüsünden kurtarıp, ülkemizde sosyal güvenlikle ilgili meselelerin daha ayrıntılı olarak konuşulup tartışıldığı bir platform haline dönüştürülmelidir.
- Üç büyük sosyal sigorta kurumundaki aktif sigortalıların genel nüfusa oranı % 12,7, istihdam edilen nüfusa oranı ise % 39,1 dir. Bir başka ifade ile toplam nüfusumuzun % 88'i, bağımlı nüfusun ise % 61'i sosyal içerikli bir sigortanın kapsamında değildir. Sosyal sigortalar kurumlarındaki kapsam yetersizliği yanında, yeterli katılımda bulunmayan iştrakeçilerin de sürekli sosyal güvenlik garantisinden mahrum oldukları görülmektedir.
- Tarım kesiminde çalışan milyonlarca tarım işçisi yanında yaklaşık olarak 5 milyon civarında oldukları tahmin edilen sakat ve özürlü vatandaşlarımız da herhangi bir sosyal güvenlik programının kapsamında değillerdir. Bu rakamlara kimsesiz çocuklarla, 65 yaşını geçen bakıma muhtaç yaşlıları da ilâve ettiğiniz zaman meselenin boyutları daha da büyümektedir.
- Tarihi gelişim süreci içinde temel ve vazgeçilmez haklardan biri olarak kabul edilen sosyal güvenlik, ülkemizde siyasi iktidarların insafına bırakılmıştır. Devlet, Anayasamızda belirtilen sosyal güvenlikle ilgili görevlerini yerine getirmekten kaçınmaktadır.
- Son dönemde uygulanan ekonomik politikalar Kurumun sağladığı sosyal güvenlik haklarında bir geriye gidişe yol açmıştır. SSK ile ilgili olarak siyasi iktidarların yaptıkları sık müdahaleler ve hukuki düzenlemeler bu geriye gidişin en başta gelen sebebidir. Devletin, finansman bakımından hiç bir katkıda bulunmamasına rağmen böyle bir müdahalede bulunması son derece anlamsızdır.
- Belirtilen problemlerin çözümü için en başta, Kurumun asıl sahibi olan taraflarına daha fazla söz hakkı vermek gereklidir. SSK fiili ve hukuki olarak gerçek sahiplerinin yönetimi altına verilmelidir.
- Sağlık hizmetlerinin yetersizliği yanında daha da yetersiz kalacağını gösteren gelişmeler vardır. Bağ-Kur sigortalılarının SSK sağlık tesislerinden faydalanacak olması da zaten var olan problemleri artırıcı rol

oynayacaktır. Temel Sağlık Hizmetleri Kanununun Kurum açısından anlamı, sahip olduğu mallara el konulmasıdır.

- Kurumun her kademede çalışan personeline daha iyi haklar verilmesi kaçınılmazdır. Mevcut yönetim giderlerinin de % 10'luk sınırı henüz aşmamış olması bu imkânı vermektedir.

D. Komisyon Raporları

SSK genel kurulu devam ederken, Kurumun değişik alanlardaki faaliyetlerini değerlendirmek üzere, genel kurulun temsil yapısına uygun üyelerden teşekkül ettirilen komisyonlar oluşturulmaktadır. 41. genel kurulda oluşturulan komisyonların kendi alanları ile ilgili olarak hazırlayıp genel kurula sundukları raporlar ve bu raporlarda belirtilen temel görüşler şu şekildedir:

1. Konut Kredileri Komisyonu Raporu

- 4792 Sayılı Kanun hükmünce verilmekte olan ve 31.12.1984 tarihinde durdurulan SSK konut kredisi ödemelerine tekrar başlanmalı, işçi ve emeklilerin kuracağı konut kooperatiflerine bu krediden verilmelidir.
- Kurum, konut kredisi alan kooperatiflere toplu konut fonundan da kredi verilmeli, iki kredi öncelikli olarak birlikte işletilmelidir.
- Sigortalılar ve işçi emeklileri, bütün işlemleri tamamlamalarına rağmen, 1.000.000 TL. lik faizsiz krediden faydalanamamışlardır. SSK nın da devreye sokularak faizsiz kredilerin verilmesinde öncelik tanınmalıdır.
- Konut edindirme yardımlarının, kooperatif üyelerine 18 aylık süreyi beklemeden, kooperatif inşaatları tamamlananlara ise 18 aylık süre tamamlandıktan sonra verilmesini sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır.

2. Sağlık Hizmetleri ve İşçi Sağlığı İşgüvenliği Komisyon Raporu

- Temel Sağlık Hizmetleri Kanununda esas olarak kabul edilen "sağlığın bir insan hakkı olduğu" ilkesi temel olarak benimsenmelidir.
- Devletin sağlık harcamalarına ayırdığı payın yıldan yıla azalması önlenmeli, SSK ve Devlet hastanelerinin üzerindeki yükün arttırılarak sağlık hizmetlerine çözüm getirme anlayışından uzaklaşılmalıdır.
- SSK hastanelerinin önemli bir problemi, çalışan her seviyedeki personel ve sağlık hizmetleri ile ilgilidir. Sağlık personelinin öncelikle mali durumlarının düzeltilmesi yoluna gidilmeli, diğer çalışma şartları iyileştirilmelidir.
- Kurum sağlık tesislerinin tıbbi araç ve gereç eksikliği giderilmeli, sağlık hizmetlerinin daha iyi ve etkin olarak verilebilmesi için getirilen sınırlamalar kaldırılmalıdır.

- Tedavi talebinde bulunanlardan muayene ücreti alınması ve ilaç bedelinin % 20'sinin kullanandan alınması uygulamasından vazgeçilmelidir.
- Giderek artan önemi dolayısı ile işçi sağlığı, işgüvenliği konusunda verilen eğitim her seviyede arttırılmalıdır. İşyeri hekimliği geliştirilmeli, İSİG enstitüleri kurulmalı, üniversitelerin İSİG alanında faaliyet göstermeleri sağlanmalıdır.
- Çalışmanın insanileştirilmesi yolunda işgücünü monoton çalışmadan kurtarmalı, tarım, orman, avcılık ve balıkçılık gibi işkollarında mesleki hastalıkların tesbiti yapılmalıdır.

3. Teşkilat ve Mevzuat Komisyonu Raporu

Komisyon raporunu iki ana başlıkta toplamıştır. Buna göre, Kurumun teşkilat kanununa ait teklifleri:

- SSK'nın gelirleri işçi ve işveren primlerinden oluştuğuna göre, Kurumun yönetiminde de bu kesimlerin ağırlıklı olarak temsil edilmesi gereklidir.
- Sosyal güvenlik bir devlet görevi olduğu halde, devlet iktisadi gelişme seviyesi ile uyumlu olmayan bir oranda sistemin harcamalarına iştirakte bulunmaktadır.
- Her geçen gün büyüyen sosyal sigorta fonlarının daha rasyonel olarak değerlendirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır. Halihazırda sosyal sigortaların oluşturduğu fonların kârlılık oranı son derece düşüktür.
- Süper emeklilik uygulaması, Kurumu finansman bakımından darboğaza sürükleyen ve haksızlıklar yaratan bir uygulama olarak ortaya çıkmıştır.
- Kurumun aktüaryal hesapları sonucu ortaya çıkabilecek açıkları, özellikle de bu açıklar hükümet kararına bağlı zamlar ve ödemeler sonucu ortaya çıkıyorsa, devletçe karşılanmalıdır.
- Ekonomik gelişmeler yakından takip edilerek fonların değerlendirilmesi ile ilgili kararlar süratle alınacak şekilde kurumun yönetimine esneklik tanınmalıdır.
- TC Emekli Sandığında olduğu gibi SSK'nın da üyelerine düşük faizle borç para vermesi sağlanmalıdır.

şeklinde belirtilmiştir. Komisyonun 506 sayılı Kanuna yönelik teklifleri ise aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

- Çalışan kimseler arasında çok önemli sakıncalar yaratan sosyal güvenlik kuruluşları arasındaki norm ve standart farklılıkları, bir koordinasyon sağlanarak ortadan kaldırılmalıdır.
- SSK'nın yaşlılık sigortası kolu, fonların iyi değerlendirilememesi sonucu, özel hayat sigortaları karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple, kalkınma programlarındaki hedefler doğrultusunda fonların rasyonel

şekilde değerlendirilmesi sağlanarak sigorta işlemlerinde esnek sigorta uygulamasına gidilmelidir.

- Emeklilik yaşı gibi, sosyal güvenlik hakları ile ilgili düzenlemelerde, vatandaşın devlete olan güveninin sarsılmaması için haklı gerekçelere dayanan değişiklikler yapılmalıdır.
- Hastalık sigortasından ilk iki güne ait ödemeler de yapılmalı, işe girişlerde alınan sağlık raporunun Kurum sağlık tesislerinden de alınabilmesi sağlanmalıdır.
- Uzun vadeli sigorta kolları ile ilgili olarak sigortalılar ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin hak kaybına uğramasını önleyici çeşitli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yurtdışında tedavi olma imkânından kurumdan sürekli gelir ve aylık almakta olanların da faydalanması sağlanmalıdır.
- Trafik kazası sonucu işgöremez duruma gelen sigortalıya kusur armaksızın sürekli işgöremezlik ödeneği verilmesi sağlanmalıdır.
- Süper emeklilik uygulamasında hak düşürücü süre ve sebeplerin giderilmesi, öte yandan değişik derece ve kademelerde bulunan emeklilerin de kurumu mali sıkıntıya sokmayacak şekilde borçlanmaları sağlanarak bu haktan faydalanmaları sağlanmalıdır.

4. Dilek ve Temenniler Komisyonu Raporu

Dilek ve temenniler komisyonu, SSK yı ve Türk sosyal güvenlik sistemini bir bütün olarak değerlendirerek, sonraki yıllarda SSK ile ilgili olarak aşağıda belirtilen hususlarda düzenleyici tedbirlerin alınması gerektiği üzerinde durmuştur. Bunlar:

- SSK fonlarının devlet müdahalesi ile amaçları dışında kullanımının engellenmesi gereklidir.
- SSK'nın finansmanına devletin de katılımı sağlanmalı, kurum yeni finansman kaynakları sağlarken primleri artırma yerine kaynaklarını rasyonel olarak kullanma yolunu seçmelidir.
- Prim alacaklarının tahsili konusunda daha titiz davranmalı, prim tahsilatını artırıcı müeyyideler getirilmelidir.
- Sosyal güvenlik kuruluşlarının tek çatı altında toplanması ile ilgili olarak; ülke şartlarını dikkate alan bir milli sosyal güvenlik normları hazırlanmalı; mevcut sosyal güvenlik kurumları arasındaki uygulama farklarını giderici çalışmalar yapılmalı; bütün sosyal güvenlik kurumları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde toplanmalı ve bu gelişmeleri sağlayacak kanuni düzenlemeler yapılmalıdır.
- Yönetim kurulunda sistemin finansmanına katılanlara ve personele yer verme yanında, SSK hizmetlerinin daha verimli hale getirilmesi için merkezdeki yetki ve sorumlulukların bir kısmının dağılımının sağlanması gereklidir.

- Kurumun her türlü işlemleri ile ilgili olarak bekleme sürelerinin mümkün olduğu kadar azaltılması ve kurum işlemlerinde çabukluğun sağlanması, işlemlerdeki birikimi önleyecektir. Bu çabukluğu gerçekleştirmek için ücret politikası ile birlikte kurumun personel politikasında değişiklikler yapılmalıdır.
- Tarım işçilerine yönelik sosyal sigorta uygulamalarında aksaklıklar olduğu görülmektedir. Bu sebeple, uygulamalarla ilgili olarak işçi ve işveren taraflarının da görüşlerinin alınmasında büyük faydalar vardır.
- Kurum sağlık tesislerinde verilen hizmetin aksamaması ve iyileştirilmesi için, özellikle sağlık personelinin ve uzman doktorların istihdamını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.
- Sağlık hizmetlerinde bütünlüğü sağlamak için ihtiyaç duyulan yerlere dispanser ve poliklinikler açma yoluna gitmelidir.
- İlaç bedeline % 20 katılımın azaltılması, ilaç israfını önlemek için başka tedbirler alınması gereklidir.
- Kurum sağlık tesislerinden faydalanan sigortalılar ve geçindirmekle yükümlü olduğu aile fertleri için sağlık hizmetlerinden faydalanmada yeni düzenlemelere ihtiyaç vardır.
- Sosyal sigortalılarla ilgili olarak, birçok mükellefiyeti olan işverenlerin gecikme dolayısı ile cezai yaptırımlara maruz kalmamaları için genellere periyodik olarak ve en kısa zamanda işverenlerin eline geçmesi sağlanmalıdır.
- Sigortalılar bakımından zorluklara ve ödeme gecikmelerine yol açan geçici işgöremezlik ödeneklerinin verilmesinde kolaylaştırıcı tedbirler alınmalıdır.
- Özellikle işçiler bakımından konut sıkıntısının had safhada olduğu bir ülkede, SSK tarafından verilmekte olan konut kredilerinin tekrar verilmesi, SSK kredisi alanlara Toplu Konut Fonundan da kredi verilmesinin sağlanması ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır. Konut edindirme fonu yardımlarından faydalanmada sigortalılara yönelik bazı kolaylıklar sağlanmalıdır.
- Kurumun çağdaş bir yapıya kavuşabilmesi için müdahalelerden uzak, özerk bir yapıya sahip olması sağlanmalıdır.

E. Değerlendirme ve Sonuç

41. SSK genel kurulu, genel olarak Türk sosyal güvenlik sistemi, özel olarak da en büyük sosyal sigorta kuruluşumuz SSK ile ilgili görüşlerin dile getirilmesine vesile olmuştur.

Genel olarak Türk sosyal güvenlik sistemi ile ilgili olarak gerek taraflar gerekse komisyon raporlarında yer verilen görüşleri aşağıdaki başlıklar altında toparlamak mümkündür:

- Sosyal sigorta müesseselerini organizasyonu her zaman tartışma konusu olmuştur. Nitekim, öncelikle bütün sosyal sigorta kuruluşlarının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çatısı altında toplanması gerektiği belirtilmiştir. Sosyal sigorta müesseselerinin aynı çatı altında toplanmasından birleştirilmeleri yönünde bir eğilim değil, yalnızca kapsamlarına aldıkları sigortalılara sağladıkları sosyal güvenlik garantisi bakımından birbirlerine yaklaştırılmaları kastedilmektedir. Nitekim, sosyal sigorta müesseseleri arasındaki farklı standart ve normlar temel problemlerden biri olarak ileri sürülmektedir. Bu problemi çözmek için teklif edilen, milli seviyede sosyal güvenlik normları oluşturulması ve bütün sosyal sigorta müesseselerinin faaliyetlerinin bu normlarla çalışacak şekilde değiştirilmesidir.
- Sosyal güvenlik ve devlet ilişkisi de üzerinde çok durulan hususlardan biri olarak dikkati çekmektedir. Gerek tarihi gelişim seyri, gerekse Anayasamızda yer alan ifadelerle sosyal güvenlik bir devlet görevi olarak kabul edilmektedir. Ancak devletin bu görevi yerine layığı ile yerine getirmekten kaçındığı, sorumluluklarını yerine getirmediği ileri sürülmektedir. Devletin kendine düşen yükümlülükleri işverene aktarma davranışı içinde olduğu da ileri sürülmektedir. Bütün taraflar, Türkiye'de devletin sahip olduğu imkânlarla sosyal güvenliğin finansmanına daha fazla katılması gerektiği konusunda hemfikirdir. Bu katılım bir yandan sigortalı ve işverenin yükünü azaltacak, diğer yandan sosyal güvenlik standartlarının yükseltilmesi ve kapsamının genişletilmesine imkân sağlayacaktır.

Özet olarak SSK ile ilgili olarak dile getirilen görüşler ve teklifler ise ana hatları ile aşağıdaki gibidir:

- Kurumun idaresi konusunda, taraflara "gerçek sahipleri" anlayışından hareketle daha fazla hak verilmesi talep edilmektedir. Özellikle çalışanlar bu talep üzerinde yoğunlaşmaktadırlar. Şu anda çalışan personelin, her kademedeki durumlarının iyileştirilmesi gerektiği belirtilmiş, bu iyileşmenin kurumun faaliyetlerini daha etkin hale getireceği ileri sürülmüştür. Özellikle sağlık kurumları bakımından personel konusunun önemli olduğu belirtilmiştir.
- SSK'nin sahip olduğu fonlar ve kullanımı en büyük ilgi alanı oluşturmuştur. Sosyal Sigortalar Kurumunun fonlarının miktar olarak çok büyük olduğu, ancak kullanımı konusunda önemli yanlışlıklar yapıldığı belirtilmektedir. Devletin bu fonların kullanımı konusunda çok fazla müdahalede bulunmaması, kurumun, fonların kullanımı konusunda daha özerk olması ve rasyonel alanlarda kullanması gerektiği ileri sürülmektedir. Yine bu fonların gelir getirme yanında sigortalılar lehine olacak alanlarda kullanılabilmesi belirtilmiştir. Buna göre sigortalılara konut kredisi verme uygulamasının yeniden başlatılması ve sigortalılara borç para verilmesi bu alanlardan birkaçı olarak belirtilmektedir.
- Gerek kapsama alınan işyeri sayısı, gerekse sigortalı sayısı bakımından kurumun faaliyetlerinde aksamalar olduğu, kapsam konusunda uzun

yıllardır devam eden bu problemlerin çözülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

- Kurumun sağlık kuruluşları ve sunduğu sağlık hizmetleri de üzerinde durulan hususlardan birini oluşturmuştur. Sağlık kurumlarının etkin hizmet vermediği, hizmet verilmesinin anlamının bu yetersizliğin daha da artması anlamına geleceği belirtilmiştir. Bu arada Temel Sağlık Hizmetleri Kanununun yürürlüğe girmesinin, Kurumun sahip olduğu sağlık kuruluşlarına el koymak manasına geleceği de belirtilmiştir.
- Kurumun sigortalılara yönelik hizmetlerinde zaman kaybını önlemek sigortalıları mağdur etmemek için değişik alanlarda mevzuat değişikliklerinin yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bu değişiklikler hem 506 hem de 4792 sayılı kanunla ilgili olarak ileri sürülmüştür.
- Süper emeklilik uygulaması SSK'nın işleyişi içinde büyük adaletsizlikler doğurmuştur. Bu uygulamanın genişletilmesinin hukuk gereği olduğu, ancak böyle bir genişlemenin de Kurumu mali bakımdan zor durumda bırakacağı belirtilmiştir. Uzun vadede kurumun aktüeryal dengesini bozacak uygulamalardan kaçınılması gerektiği ifade edilmiştir.
- Prim tahsili ve Kurumun alacakları konusu da üzerinde çok durulan hususlardan birini oluşturmuştur. Özel sektör kuruluşları yanında devletin de prim ödemelerini aksattığı ifade edilmiştir. Yine devletin Kuruma yüklediği sorumluluklar karşılığında Kurumun yaptığı harcamaları karşılama yavaş davrandığı bu bakımdan Kurumun önemli alacaklarının biriktiği belirtilmiştir.

41. Genel kurulda dile getirilen görüşler Türk sosyal güvenlik sisteminin ve SSK'nın yakın zamanda karşılaştığı problemlerle ilgilidir. Bu problemlerden birçoğu, mesela yönetim ve mali yapısı ile ilgili olanlar, bugünün değil uzun dönemlerin kronik bir meselesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu problemlerin çözümlenmemiş olması, çözümleneceği konusunda da köklü tedbirleri alacak mevzuat değişikliklerinin ufukta görünmemesi, aynı problemlerin önümüzdeki yıllarda da devam edeceğini göstermektedir. Hedef, herkesi sosyal güvenlik kapsamına almak ve tehlikeye maruz kaldıkları zaman insan haysiyetine yaraşır bir hayat standardını sağlayacak garanti temin etmektir. Sosyal hayatımızda meydana gelen değişmelerin hızı, bir yandan bu eksikliklerin telafi edilmesinde geç kalınmamasını, diğer taraftan da yeni sosyal yapının ihtiyaç duyduğu değişikliklerin sosyal güvenlikle ilgili olanlarının hızla uygulanmasını gerektirmektedir. Bu bakımdan, her bakımdan dinamik bir yapıya sahip sosyal güvenlik kuruluşlarına önümüzdeki yıllarda daha fazla ihtiyaç vardır. 1990'lı yıllar, dış dünya ile her alandaki entegrasyonun gerçekleşeceği yıllar olması bakımından bu dinamizmi gerektirmektedir.